

תורה שבעל פה

דינים ויסודות תורה שבעל פה

שאלון לעולים חדשים

תוכנית הבגרות
הגמישה

הוראות

א. משך הבחינה : שעה וארבעים וחמש דקות.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה : בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון – (21x3) – 63 נקודות

פרק שני – (12x3) – 36 נקודות

סך הכול – 99 נקודות (נקודה אחת תתחלק באופן יחסי)

ג. חומר עזר מותר בשימוש : מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי.

ד. הוראות מיוחדות : אין.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד, יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.

כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון (63 נקודות)

ענו על שלוש מן השאלות 1–6 (לכל שאלה – 21 נקודות).

1. תפילות

- א. ציינו שתי מטרות של תפילת עמידה. (6 נקודות)
- ב. תפילה בנוסח קבוע:
 - (1) מי קבע את הנוסח הקבוע של תפילת עמידה?
 - (2) מה היו שתי הסיבות לקביעת נוסח קבוע לתפילה? (8 נקודות)
- ג. תפילה פרטית:
 - (1) מה החשיבות של תפילה פרטית של האדם?
 - (2) היכן ניתן להוסיף בתפילה הקבועה (תפילת עמידה – שמונה עשרה) את תפילתו הפרטית של האדם? (7 נקודות)

2. ברכות

- א. ישנם שלושה סוגי ברכות שונות. ציינו שניים מתוך שלושת הסוגים, וכתבו מתי מברכים כל אחד משני הסוגים. (10 נקודות)
- ב. 'מג"ע א"ש'.
 - (1) כתבו את המילים המרכיבות את ראשי התיבות המצוטטות.
 - (2) איזו הלכה מלמדות אותנו ראשי התיבות הללו? (11 נקודות)

3. שבת – הדלקת נרות, קידוש

- א. חכמים תיקנו את מצות הדלקת נרות שבת.
 - (1) מהו הזמן אותו קבעו חכמים להדלקת נרות שבת?
 - (2) מה הם שלושת הטעמים לתקנת חכמים להדליק נרות שבת?
 - (3) חכמים קבעו שהאשה קודמת לשאר בני הבית בהדלקת נרות שבת. הסבירו מדוע. (12 נקודות)
- ב. איזו מצווה אנו מקיימים באמירת הקידוש של ערב שבת? (3 נקודות)
- ג. נוהגים שבעל הבית מוציא ידי חובת קידוש את שאר הסועדים.
 - (1) על מה חייב להקפיד בעל הבית בכדי להוציא את שאר הסועדים ידי חובה?
 - (2) על מה חייבים להקפיד שאר הסועדים בכדי שבעל הבית יוציא אותם ידי חובה? (6 נקודות)

4. מועדים – עיבור שנה, תקיעת השופר

א. בשנה הלועזית ישנם 365 ימים, ולעומת זאת בשנה העברית ישנם 354 יום.

(1) הסבירו ממה נובע הבדל זה בין השנה העברית ללועזית.

(2) חכמים תיקנו לעבֵר חלק מהשנים בכדי לתקן את הפער שנוצר בין השנה הלועזית לשנה העברית.

הסבירו מדוע צריך לתקן פער זה.

(10 נקודות)

ב. מצוות תקיעת שופר.

(1) מה הן שתי המטרות של תקיעת השופר?

(2) האם נשים חייבות לשמוע קול שופר? מדוע?

(11 נקודות)

5. מועדים – מצוות ישיבה בסוכה

א. מצוות ישיבה בסוכה היא מצווה מהתורה.

ציינו את שני האירועים אותם מצווה זו באה להזכיר.

(6 נקודות)

ב. בכדי שהסכך של הסוכה יהיה כשר יש להקפיד על שלושה תנאים.

ציינו את שלושת התנאים.

(6 נקודות)

ג. בשבעת ימי הסוכות צריך לאכול בסוכה, אולם ישנם מאכלים שניתן לאכול מחוץ לסוכה.

(1) כתבו דוגמא לדבר שאסור לאכול מחוץ לסוכה.

(2) איזה סוג של אכילה מותר לאכול מחוץ לסוכה? כתבו שתי דוגמאות לסוג אכילה זה.

(9 נקודות)

6. הלכות כשרות – בשר וחלב

א. על פי התורה ישנם שלושה איסורים הקשורים לחיבור של בשר וחלב, ציינו מה הם.

(9 נקודות)

ב. חכמים הוסיפו איסורים נוספים על איסורי התורה.

(1) כתבו איסור אחד שהוסיפו חכמים.

(2) מה הם שני הטעמים לזמן הרב שקבעו חכמים לחכות בין אכילת בשר לאכילת חלב?

(8 נקודות)

ג. אדם הרוצה לאכול מאכל בשרי לאחר שאכל מאכלים חלביים, כיצד עליו לנהוג?

(4 נקודות)

פרק שני (36 נקודות)

ענו על שלוש מן השאלות 7–11 (לכל שאלה – 12 נקודות).

7. יסודות תורה שבעל פה

א. תקופת הזוגות.

- (1) ציינו שמות של זוג אחד של חכמים מתקופת הזוגות (ציינו שמות של שני חכמים).
- (2) כל שני חכמים שהיו זוג שימשו בתפקידי הנהגה במוסד רבני, כל אחד בתפקיד אחר. מה היו התפקידים של הזוגות?

(6 נקודות)

ב. תקופת הראשונים.

- (1) במה שונה תקופת הראשונים מתקופת הגאונים שהייתה לפנייה?
- (2) הביאו דוגמא אחת לחיבור פרשני מתקופת הראשונים, ודוגמא אחת לחיבור הלכתי מתקופת הראשונים.

(6 נקודות)

8. שבת – לא להכין מקודש לחול

א. חכמים אסרו להכין מקודש לחול

- (1) הסבירו מדוע.
- (2) כתבו שתי פעולות שאסורות בגלל איסור זה.
- (3) ציינו באיזה מקרה כל אחת מהפעולות שכתבתם בסעיף א(2) תהיה מותרת.

(8 נקודות)

ב. ראוי שלא ללמוד לקראת מבחן במקצוע חול בשבת.

- (1) כתבו סיבה אחת לאיסור זה.
- (2) בשעת הדחק הקלו ללמוד בשבת גם לקראת מבחן במקצוע חול. הסבירו מדוע.

(4 נקודות)

9. מועדים – פורים

א. בשבתות של חודש אדר קוראים למפטיר "ארבע פרשיות" מיוחדות.

- (1) כיצד נקראת הפרשה אותה קוראים בתחילת חודש אדר? במה עוסקת פרשה זו?
- (2) כיצד נקראת הפרשה אותה קוראים לפני חודש ניסן? במה עוסקת פרשה זו?

(8 נקודות)

ב. 'זכר למחצית השקל'.

- (1) מהי תקנת "מחצית השקל" שהייתה נהוגה בזמן שבית המקדש היה קיים?
- (2) מה אנו עושים כזכר למחצית השקל?

(4 נקודות)

10. מצוות שבין אדם לחברו, גמילות חסדים

א. מצוות שבין אדם לחברו הם חלק חשוב בתורה.

- (1) מהו הפסוק הכולל את כל מה שנדרש מהאדם לעשות לטובתו של האחר?
- (2) שמירה על מצוות שבין אדם לחברו משפיעה עלינו לטובה בכמה דרכים. ציינו שניים מהם.
(6 נקודות)

ב. ישנם שלושה מצבים בהם ניתן לקיים גמילות חסדים אך לא מצוות צדקה.

- (1) ציינו שנים ממצבים אלו.
- (2) הביאו דוגמא לאחד המצבים אותו ציינתם בתת-סעיף ב(1).
(6 נקודות)

11. מצוות שבין אדם לחברו – הלכות גניבה וגזילה

א. הסבירו מה ההבדל בין גנב לגזלן.

(3 נקודות)

ב. תלמיד המעתיק בבחינה, עובר על איסור גניבת דעת. הסבירו מדוע.

(3 נקודות)

ג. אדם הנכנס לחנות ורוצה לטעום מפיצוחים או ממתקים פתוחים.

- (1) באיזה מקרה יהיה מותב לו לטעום מהפיצוחים או הממתקים?
- (2) באיזה מקרה יהיה אסור לו לטעום?
- (3) חוץ מאיסור גזל, על איזה עוד איסור עובר אדם הטועם ללא רשות?
(6 נקודות)

בהצלחה!